

Agenda

Vergadering van de commissie voor Europese Zaken (EUZA)

dinsdag 11 november 2025 van 15:25 tot 15:35

locatie: commissiekamer 3

soort vergadering: regulier

agendastatus: **definitief**

1. Vaststellen agenda

Deze vergadering vindt plaats aansluitend aan de gecombineerde vergadering met de commissie FIN

- **Bijlagen**

- PDF-versie van het convocaat

2. COM(2025)565, COM(2025)552

Voorstellen Europese Commissie met betrekking tot structuurfondsen in het toekomstige MFK

Inbreng

- **Ambtelijke toelichting**

Tijdens de commissievergadering van 28 oktober 2025 besloot de commissie op 11 november inbreng te leveren voor schriftelijk overleg over een aantal voorstellen met betrekking tot Europese fondsen. Het gaat om een voorstel met betrekking tot onder meer het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling en het Cohesiefonds (COM(2025)552) en het bovenliggende voorstel voor het Europese fonds voor economische, sociale en territoriale cohesie, landbouw en platteland, visserij en maritiem beleid, welvaart en veiligheid (COM(2025)565). Deze voorstellen vallen onder het nieuwe Meerjarig Financieel Kader van de EU en behoren tot de zogenaamde sectorale voorstellen. Alle voorstellen en BNC-fiches die onder de pijler Nationale en regionale partnerschappen vallen zijn te vinden op de [MFK-themapagina](#).

Verschillende fracties hebben toen aangegeven (mogelijk) inbreng te hebben op deze voorstellen en daarbij eventueel het voorstel over het Europees Sociaal Fonds (COM(2025)558) te willen betrekken.

Beslispunt:

Welke fracties wensen vandaag inbreng te leveren voor schriftelijk overleg met de regering en/of politieke dialoog met de Europese Commissie?

- **Bijlagen**

- COM(2025)552 - Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Fonds voor regionale ontwikkeling, met name voor de Europese territoriale samenwerking (Interreg), en van het Cohesiefonds in het kader van het bij Verordening (EU) [...] [NRP-verordening] opgerichte fonds, en tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitvoering van de ondersteuning van de Unie voor de regionale ontwikkeling in de periode van 2028 tot en met 2034
- BNC-fiche bij COM(2025)552
- COM(2025)565 - Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Fonds voor economische, sociale en territoriale

cohesie, landbouw en platteland, visserij en maritieme zaken, welvaart en veiligheid voor de periode 2028-2034 en tot wijziging van Verordening (EU) 2023/955 en Verordening (EU, Euratom) 2024/2509

- BNC-fiche bij COM(2025)565
- COM(2025)558 - Voorstel voor een Verordening van het Europees Parlement en de Raad tot oprichting van het Europees Sociaal Fonds als onderdeel van het plan voor nationaal en regionaal partnerschap vastgesteld bij Verordening (EU) [het NRP-plan] tot vaststelling van de voorwaarden voor de uitvoering van de steun van de Unie voor hoogwaardige werkgelegenheid, vaardigheden en sociale inclusie voor de periode van 2028 tot en met 2034
- BNC-fiche bij COM(2025)558
- Factsheet - Cohesion at the core of EU's budget
- Factsheet National and Regional Partnership Plans

3. E250021

Europees Werkprogramma Eerste Kamer 2026: selectieprocedure

Bespreking

● Ambtelijke toelichting

Op 21 oktober 2025 heeft de Europese Commissie haar Werkprogramma voor 2026 gepubliceerd: *Onafhankelijkheidsmoment voor Europa*. Dit programma bevat de plannen van de Commissie voor nieuwe wetgeving en beleid in 2026 (zie ook Edossier [E250021](#)). Op basis van het werkprogramma van de Commissie stelt de Eerste Kamer elk jaar haar eigen [Europees werkprogramma](#) op. Dit is een lijst met Europese voorstellen die de Eerste Kamer het komende jaar met prioriteit wenst te behandelen.

De [Europese werkwijze van de Eerste Kamer](#) is vastgelegd in het reglement van orde in de artikelen 109-110. Onder deze werkwijze bepalen de fracties en vervolgens de vakcommissies zelf welke voorstellen zij in behandeling wensen te nemen.

De commissie EUZA zorgt ervoor dat het proces van selectie van prioritaire voorstellen in de fracties en in de Kamercommissies gecoördineerd plaatsvindt.

De prioritaire selectie wordt aan het eind van de procedure door de plenaire vergadering van de Eerste Kamer vastgesteld als het Europees Werkprogramma van de Eerste Kamer. Het Europees Werkprogramma van de Eerste Kamer wordt vervolgens onder andere doorgeleid naar de regering, om de informatievoorziening vanuit de regering aan de Eerste Kamer over de geselecteerde voorstellen te bespoedigen. Andere nationale parlementen en de Europese Commissie nemen ook kennis van het vastgestelde Europees Werkprogramma van de Eerste Kamer.

Bijgevoegd is een ambtelijk voorbereid conceptmemo ten behoeve van het College van fractievoorzitters met de inrichting en planning van de selectie door achtereenvolgens fracties en Kamercommissies uit het Werkprogramma 2026 van de Europese Commissie.

Beslispunt:

Kan de commissie ermee instemmen dat bijgaand memo met het tijdpad voor selectie van prioritaire voorstellen uit het werkprogramma 2026 van de Europese Commissie ter vaststelling wordt doorgeleic naar het College van fractievoorzitters?

● Bijlagen

- Conceptmemo voor CvF EWP 2026 voor agendering EUZA
- E250021 - Werkprogramma 2026 van de Europese Commissie

4. Toezeggingen- en motierappel

Verslag van een schriftelijk overleg met de minister van BZ over niet en gedeeltelijk uitgevoerde moties en over (deels) openstaande toezeggingen; Begrotingsstaat Buitenlandse Zaken 2026

Bespreking verslag schriftelijk overleg toezeggingen- en motierappel

● **Ambtelijke toelichting**

Op 17 september 2025 heeft de Voorzitter van de Eerste Kamer een rappel gestuurd naar de minister van Buitenlandse Zaken met een lijst van openstaande toezeggingen en niet of gedeeltelijk uitgevoerde moties. De minister van Buitenlandse Zaken heeft hier op 30 oktober 2025 schriftelijk op gereageerd en de stand van zaken weergegeven met betrekking tot de afdoening van de toezeggingen en moties. Het verslag van een schriftelijk overleg over het rappel van zowel de toezeggingen als moties is aan dit agendapunt gekoppeld.

Beslispunten:

Toezeggingen:

- Kan de commissie instemmen met het ambtelijk advies met betrekking tot toezeggingen T01941, T03399, T03592 en T03411?
 - Wat is het oordeel van de commissie met betrekking tot toezeggingen T03400 en T04007?
- Uw commissie kan ervoor kiezen de status van een toezegging ongewijzigd te laten (*openstaand*), of deze te veranderen naar *voldaan*, *deels voldaan*, *afgevoerd* of *legisprudentie*. In dat laatste geval blijft de toezegging open, maar wordt deze niet halfjaarlijks gerappelleerd.

Moties:

- Kan de commissie instemmen met het ambtelijke advies over motie 35.403, F?
 - Wat is het oordeel van de commissie met betrekking tot de toezegging inzake moties 35.403, G en 35.982, G?
- Uw commissie kan ervoor kiezen de status van de motie ongewijzigd te laten, of deze te veranderen naar *uitgevoerd*, *deels uitgevoerd* of *afgevoerd*.

Toezeggingen

Tabel uitklappen inklappen		
Toezeggingenregistratie	Reactie regering	Ambtelijk advies
Toezegging Informeren over toetreding EU tot EVRM (33.877) (T01941) SP/Kox	"De Europese Commissie heeft in juli 2025 besloten een nieuw adviesverzoek in te dienen bij het EU-Hof over het herziene akkoord voor de toetreding van de EU tot het EVRM. De feitelijke indiening volgt naar verwachting later dit jaar. Nederland heeft de Commissie eerder opgeroepen tot spoedige indiening van het adviesverzoek, meest recent tijdens de JBZ-Raad van 12 juni."	De Kamer wordt middels het toezeggingenrappel geïnformeerd over de stand van zaken in de toetreding van de EU tot het EVRM. Ambtelijk advies: status toezegging <i>ongewijzigd</i> laten (<i>openstaand</i>).

Toezegging Actieve inzet regering in toetreding EU tot EVRM (35.295) (T03399) SP/Van Apeldoorn en CDA/Oomen-Ruijten	"Aan deze toezegging is voldaan met de Kamerbrief van 8 juni 2022 (Kamerstuk 35 295, Z) en de technische briefing die als gevolg daarvan heeft plaatsgevonden op 11 oktober 2022."	De toezegging betreft actieve inzet van de regering in het proces tot toetreding. De toetreding van de EU tot het EVRM heeft nog niet plaatsgevonden. Zie ook toezegging T01941) Ambtelijk advies: Status toezegging <i>ongewijzigd</i> laten (<i>openstaand</i>).
Toezegging Actieve inzet voor transparantie in EU-besluitvorming (35.295) (T03400) SP/Van Apeldoorn	"Nederland zet zich sinds lange tijd samen met gelijkgezinde lidstaten in voor meer transparantie binnen de EU. Mede op initiatief van Nederland is een interinstitutionele database opgericht om het EU-wetgevingsproces beter te volgen (<i>'EU law tracker'</i>). Ook zet Nederland zich voortdurend in voor meer wetgevingstransparantie door de Raad (o.a. ten aanzien van trilog en terughoudendheid met het toekennen van Limité-markeringen). Hiernaast registreert het Raadssecretariaat sinds begin dit jaar Werkgroep-documenten (WK) afzonderlijk in de registers, waardoor deze makkelijker op te vragen zijn. Nederland heeft zich hiervoor ingezet. Het kabinet beschouwt deze toezegging als afgedaan."	De Kamer wordt middels het toezeggingenrapport geïnformeerd over de inzet van het kabinet voor meer transparantie in EU-besluitvorming. Ambtelijk advies: Uw commissie kan ervoor kiezen de status van de toezegging <i>ongewijzigd</i> te laten (<i>openstaand</i>), of deze te veranderen naar <i>legisprudentie</i>. In dat laatste geval blijft de toezegging open, maar wordt deze niet halfjaarlijks gerappelleerd.
		De reactie van het kabinet betreft niet de toezegging T03592, maar de uitvoering van de motie Backer (35403, F) die in 2020 is aangenomen (zie hierna). Het CBP rapport van 2022, waarover sprake in de reactie, is reeds bij de AEB 2022 betrokken. De motie is om die reden

[Toezegging](#)
[Bredewelvaartsanalyse](#)
[lidmaatschap EU](#)
[\(36.259\) \(T03592\)](#)
D66/Backer

"Naar aanleiding van de motie-Backer [Kamerstuk 35 403 F](#)) heeft het kabinet op basis van overleg met de planbureaus geconstateerd dat de huidige onderzoeksmethoden naar het effect van beleid op het brede welvaartsbegrip nog niet toegerust zijn om de maatschappelijke kosten en baten van het EU-lidmaatschap voor Nederland te analyseren ([Kamerstuk 35 403, P](#)). In dit kader heeft het kabinet het Centraal Planbureau (CPB) bereid gevonden het onderzoek naar de economische effecten van de Europese interne markt voor Nederland te actualiseren. Het CPB heeft dit onderzoek op 26 januari 2022 gepubliceerd met de notitie «Handelsbaten van de EU en interne markt». Het kabinet heeft uw Kamer daarover schriftelijk geïnformeerd ([Kamerstuk 35 403 U](#))."

reeds op deels-
uitgevoerd gezet.

De toezegging
T03592 waarvan hier
sprake dateert van
na 2022.

Tijdens de AEB
2023, op 18 april
2023, is eveneens
gerefereerd naar een
verschenen rapport
van de Algemene
Rekenkamer over
aspecten van kosten
en baten van de EU,
in het kader van EU
subsidies.

De minister van BZ
heeft op vraag van
het lid Backer de
Kamer vervolgens
toegezegd de Kamer
te informeren of,
bovenop de
onderzoeken van de
nationale
planbureaus, *de in
de motie verzochte
brede
welvaartsanalyse
kan worden
uitgevoerd door
onderzoeksinstituten,
met name op
Europees niveau* .

In de eerdere
vooruitblik van het
toezeggingenrapport
van 28 november
2023 stond
bovendien: "*Het
kabinet stelt voor om,
voor zover uw Kamer
daartoe nog
aanleiding mocht
zien, de vraag op
welke
wijze verder gevolg
kan worden gegeven
aan het in de motie
verzochte onderzoek*

		<i>over te dragen aan het volgende kabinet."</i> Op 5 december 2023 besloot de commissie in te stemmen met dit kabinetsvoorstel en de status van de toezegging ongewijzigd te laten. Ambtelijk advies: status toezegging <i>ongewijzigd</i> laten (<i>openstaand</i>).
Toezegging Bijwonen PACE-vergadering (35.295) (T03411) SP/Van Apeldoorn	"Om de waarde die Nederland hecht aan de Raad van Europa, en specifiek ook aan de Parlementaire Assemblee (PACE) als één van zijn statutaire organen, te onderstrepen, ben ik bereid om een vergadering van de PACE bij te wonen. Indien de mogelijkheid zich voordoet zal ik de PACE bezoeken. Ik acht dit mede ook in belang in de aanloop naar het Nederlands voorzitterschap van het Comité van Ministers van de Raad van Europa in 2027."	Ambtelijk advies: status toezegging <i>ongewijzigd</i> laten (<i>openstaand</i>).

- De toezeggingen Informeren over verhouding tussen artikel 21 en artikel 1 van Verdrag Clusterinitie (36.410 V) (T03902) en Signaal over tegengaan belemmeringen voor investeren in defensie-industrie (36.600 XVII) (T03997) zijn in behandeling bij de commissie BDO en zullen aldaar worden besproken.
- De toezegging Overzicht van de inkomsten voor Nederland die via gemeenten, provincies en universiteiten effectief de begroting van Buitenlandse Zaken binnenkomen (36.600 V) (T04007) is in behandeling bij de commissies FIN en EUZA en zal aldaar worden besproken.

Moties

Tabel uitklappen inklappen		
Motieregistratie	Reactie regering	Ambtelijk advies
		Zie ook toelichting toezegging T03592. Naar aanleiding van de motie Backer die in, 2020 is aangenomen, is in 2021 een brief naar de Kamer verstuurd (35403, P), waarna de commissie heeft besloten de uitvoeringsstatus van de motie te wijzigen in deels-uitgevoerd. Het onderzoek dat daarna is uitgevoerd door het

[Motie-Backer \(D66\) c.s. over onderzoek naar het profijt van het lidmaatschap van de Europese Unie \(35.403, F\)](#)

"Naar aanleiding van de motie-Backer (Kamerstuk 35403, F) heeft het kabinet op basis van overleg met de planbureaus geconstateerd dat de huidige onderzoeksmethoden naar het effect van beleid op het brede welvaartsbegrip nog niet toegerust zijn om de maatschappelijke kosten en baten van het EU lidmaatschap voor Nederland te analyseren ([Kamerstuk 35 403, P](#)). In dit kader heeft het kabinet het Centraal Planbureau (CPB) bereid gevonden het onderzoek naar de economische effecten van de Europese interne markt voor Nederland te actualiseren. Het CPB heeft dit onderzoek op 26 januari 2022 gepubliceerd met de notitie «Handelsbaten van de EU en interne markt». Het kabinet heeft uw Kamer daarover schriftelijk geïnformeerd ([Kamerstuk 35 403 U](#))."

CPB (35403, U) met de titel Handelsbaten van de EU en de interne markt (op 26 januari 2022 gepubliceerd) is destijds betrokken bij de Algemene Europese Beschouwingen (2022).

In 2023 heeft de minister van BZ de Kamer toegezegd (**T03592**) te informeren of onderzoeksinstituten, met name op Europees niveau, de brede welvaartsanalyse zouden kunnen uitvoeren. (zie hierboven)

In de eerdere vooruitblik van het toezeggingenrapport van 28 november 2023 stond: "Het kabinet stelt voor om, voor zover uw Kamer daartoe nog aanleiding mocht zien, de vraag op welke wijze verder gevolg kan worden gegeven aan het in de motie verzochte onderzoek over te dragen aan het volgende kabinet."

Op 5 december 2023 besloot de commissie in te stemmen met dit kabinetsvoorstel en de status van de toezegging ongewijzigd te laten.

Ambtelijk advies: status motie *ongewijzigd* laten (*deels uitgevoerd*).

Motie-Koole (PvdA) c.s. over een publieksdiscussie over de toekomst van Europa (35.403, G) en Motie-Koole (PvdA) c.s. over een meerjarig plan om Nederlandse burgers actief en evenwichtig te informeren over de Europese Unie (35.982, G)	"Middels de Kamerbrieven van 27 mei 2022 en 14 oktober 2022 werd uw Kamer geïnformeerd over de uitvoering van de motie-Koole I en II ¹. In het voorjaar 2024 heeft een online en fysieke campagne plaatsgevonden gericht op jongeren. Er zijn vier burgerdialogen gehouden op mbo-scholen. De online campagne heeft naar verwachting geleverd (bereik: ca. 800.000 <i>views</i>). Uit evaluatie blijkt dat de reacties overwegend positief zijn en dat vrijwel iedere deelnemer vindt dat hij/zij iets, veel of heel veel heeft geleerd. De openbare dialoog over Europa, waarvoor ook Kamerleden waren uitgenodigd, is wegens gebrek aan belangstelling geannuleerd. In het licht van de bezuinigingen is besloten de campagne in dergelijke vorm niet voort te zetten. Het kabinet blijft zich actief inzetten om Nederlandse burgers bij het Europese besluitvormingsproces te betrekken. Het kabinet blijft via de communicatiekanalen informatie delen over de Europese Unie en gaat door met het geven van gastlessen aan scholen over Europa ('<i>EU Back to School</i>'). Hiernaast bekijkt het kabinet op welke manier burgers te betrekken in aanloop naar het EU-voorzitterschap in 2029. De motie is hiermee naar visie van het kabinet uitgevoerd." [1] Informatie over de campagne vindt u via het verslag van de Raad Algemene Zaken van 6 februari 2023 (Kamerstuk 21501-02, nr. 2607), het verslag van de Raad Algemene Zaken van 15 november 2023 (Kamerstuk 21501-02, nr. 2788) en in de Staat van de Europese Unie van 1 december 2023 (Kamerstuk 36 476, nr. 1)	De commissie EUZA heeft op 14 mei 2024 naar aanleiding van de brief over de campagne met jongeren besloten dat beide moties niet zijn uitgevoerd. De huidige beantwoording bevat nieuwe informatie over het bereik van de campagne en het besluit om in het licht van de bezuinigingen de campagne in dergelijke vorm niet voort te zetten. Het kabinet gaat door met informeren via communicatiekanalen en gastlessen, en bekijkt op welke manier burgers te betrekken in aanloop naar het EU-voorzitterschap in 2029. Indien de commissie besluit de moties de status <i>uitgevoerd</i> of <i>deels uitgevoerd</i> toe te kennen, kan eveneens worden besloten het verloop van bestaande en nieuwe campagnes op te volgen in de commissie. Ambtelijk advies: Ter beoordeling aan de commissie
---	---	---

- De gewijzigde motie-Van Meenen (D66) c.s. over het realiseren van de toezeggingen met betrekking tot Afghaanse ambassadebewakers (36.600, M) is in behandeling bij de commissie BDO en zal aldaar worden besproken.

● Bijlagen

- Begrotingsstaat Buitenlandse Zaken 2026 (36.800 V); verslag van een schriftelijk overleg met de minister van BZ over niet en gedeeltelijk uitgevoerde moties en over (deels) openstaande toezeggingen (EK, A)

-
- Toezegging Informeren over toetreding EU tot EVRM (33.877) (T01941)

- Toezegging Actieve inzet regering in toetreding EU tot EVRM (35.295) (T03399)
- Toezegging Actieve inzet voor transparantie in EU-besluitvorming (35.295) (T03400)
- Toezegging Bredewelvaartsanalyse lidmaatschap EU (36.259) (T03592)
- Toezegging Bijwonen PACE-vergadering (35.295) (T03411)

-
- Staat van de Europese Unie 2020 (35.403); motie van het lid Backer c.s. over onderzoek naar het profijt van het lidmaatschap van de Europese Unie (EK, F)
 - Staat van de Europese Unie 2020 (35.403); motie van het lid Koole c.s. over een publieksdiscussie over de toekomst van Europa (EK, G)
 - Staat van de Europese Unie 2022 (35.982); motie van het lid Koole c.s. over een meerjarig plan om Nederlandse burgers actief en evenwichtig te informeren over de Europese Unie (EK, G)
-

- Begrotingsstaat Buitenlandse Zaken 2026 (36.800 V)

5. 21.501-20; 21.501-02

Europese Raad; Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken

Bespreking verslagen en geannoteerde agenda Raden

● Ambtelijke toelichting

De minister van Buitenlandse Zaken heeft een verslag van de Raad Algemene Zaken (RAZ) van 21 oktober 2025, een verslag van de Europese Raad op 23 oktober, en de genoteerde agenda van de Raad Algemene Zaken van 17 november 2025 aan de Kamer doen toekomen.

Tijdens de RAZ van 21 oktober werd onder andere gesproken over het Meerjarig Financieel Kader (zie ook agendapunt 2 en de gecombineerde vergadering met FIN over het MFK), de voortgang op vereenvoudiging van EU-wetgeving, de artikel 7-procedure van Hongarije en het aangekondigde initiatief voor het zogeheten *European Democracy Shield*. Middels dit verslag deelt het kabinet ook het door Frankrijk, Oostenrijk en Nederland opgestelde non-paper over de versterking van respect voor EU-waarden bij EU-financiering met de Kamer.

Tijdens de Europese Raad van 23 oktober zijn vooral onderwerpen op het terrein van buitenlands beleid, defensie en concurrentievermogen besproken. Ook kwam de situatie in Moldavië aan de orde.

Op de volgende onderwerpen uit de geannoteerde agenda van de RAZ van 17 november 2025 wordt in het bijzonder gewezen, bijvoorbeeld omdat deze eerder in uw commissie aan de orde zijn geweest:

- het Meerjarig Financieel Kader. Tijdens deze Raad zal de concept-negotiation box worden besproken inzake de eerste pijler (met name de nationale en regionale partnerschap plannen). Zie ook agendapunt 2 en de gecombineerde vergadering met FIN over het MFK.
- het werkprogramma van de Europese Commissie voor 2026
- landenspecifieke rechtsstaatsdialoog met Bulgarije, Tsjechië, Duitsland en Ierland
- de Toekomst van de Europese Unie (TEU)
- het EU-toetredingsproces met Albanië.

● Bijlagen

- Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken (21.501-02); brief van de minister van BZ over de geannoteerde agenda Raad Algemene Zaken 17 november 2025 (EK, HT)
- Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken (21.501-02); brief van de minister van BZ over verslag van de Raad Algemene Zaken van 21 oktober 2025 (EK, HS)
- Bijlage 2 - Non-paper on Ensuring respect for European values by entities receiving European funding
- Europese Raad (21.501-20); brief van de minister van BZ over verslag van de Europese

Raad van 23 oktober 2025 (EK, ET)

- Bijlage - 1st EU-Egypt Summit Joint statement - 22 October 2025
- Raad Algemene Zaken en Raad Buitenlandse Zaken (21.501-02)
- Europese Raad (21.501-20)

6. Mededelingen en informatie

- **Ambtelijke toelichting**

COM(2025)690 Mededeling over EU-uitbreidingsbeleid

Op 4 november heeft de Europese Commissie haar Mededeling over het uitbreidingsbeleid van de Europese Unie (COM(2025)690) uitgebracht, die is opgenomen op de lijst nieuw gepresenteerde Europese voorstellen. Het EU-uitbreidingsbeleid is een terugkerend prioritair dossier, omdat de commissie EUZA in het kader van de nationale wetgevingsprocedure de goedkeuringswet bij de toetreding van een nieuwe lidstaat tot de EU behandelt. Deze Mededeling zal om die reden bij een volgende vergadering van de commissie EUZA geagendeerd worden.

- **Bijlagen**

- Overzicht nieuw gepresenteerde Europese voorstellen
- Lijst ingekomen brieven commissie EUZA
- Overzicht van aanhangige gedelegeerde regelgeving

7. Rondvraag

De griffier van de commissie,

Ilse van den Driessche